

V A D Ä R A K U P U N K T U R ?

Dr. E W Stiefvater

FÖRORD Denna korta introduktion till akupunktur-systemet avser att väcka intresse och inbjuda till vidare studier. Österlandets läkekonst kan naturligtvis inte behandlas utförligt på ett fåtal sidor. Vi är ännu inte vetenskapligt eller mänskligt sett tillräckligt förberedda, trots den omfattande litteratur som finns i ämnet.

Jag vill betona att publikationer rörande akupunktur-systemet - även detta arbete - måste särskiljas från den populära europeiska uppfattningen av österländsk filosofi. Vidare bör akupunktur inte brukas av förvillade hjärnor som en hemlig väg till en läkekonst-religion. Här är det fråga om den praktiska tillämpningen och den klara förståelsen av en läkekonst, inte spekulationer eller mystik. Det finns ett element av första rangens läkekonst inom akupunkturen, men ingen bör tala om reform, som inte erkänner reformens stora värde och den egna förmågens begränsningar.

Jag har skrivit detta korta arbete av två anledningar; först därför att jag önskar främja det allmänna intresset för akupunktur; för det andra därför att jag tror, att vår så standardiserade läkevetenskap också borde ha tillfälle att lära känna andra framställningar och metoder. Det är ganska obekvämt att slita sig loss från de invanda tankegångarna, men intellektuell möda kan visa sig lönsam och är ibland nödvändig.

Slutligen hoppas jag att denna introduktion också kan tillrättalägga de falska och överdrivna framställningar, som har framkommit genom en mängd sensationella rapporter. Akupunktur är varken en "universalkur" eller en historisk kuriositet. Den är en möjlighet bland andra att hjälpa den sjuke, samt en god grundsten för uppbyggandet av en individuell läkekonst.

- Erich W Stiefvater, Freiburg -

AKUPUNKTURENS KONST Den som första gången ser en antik avbildning av akupunktur-systemet förbryllas av de invecklade linjerna och punkterna som är nedtecknade på en primitiv avbildning av människokroppen. Det första intrycket är att det rör sig om en missriktad noggrannhet. Ofrivilligt tvingas man till en jämförelse mellan den klassiska kinesiska operan, där huvudets läge och fötternas position är exakt uträknade, ja, t o m fingrarnas rörelser och blickens inriktning.

Men inte endast genom att studera bilderna, utan även genom att läsa de gamla texterna, skulle den österländska läkevisdomens välvilligt inställda adepter lätt ha blivit missmodiga, om de inte upprepade gånger funnit detaljer som avslöjade både djup visdom och ingående kännedom om naturen. Detta uppmuntrade dem att tränga djupare in i akupunktursens häpnadsväckande system. Gradvis blev det torra materialet levande. Efter många år av tålmodigt arbete har de åldriga uttryckssätten blivit förståeliga; man har lärt sig att skilja mellan det evigt sanna och det närvarande falska. Efter ytterligare tålmodigt fullföljd praktik har man nu trängt ännu djupare in i denna läkekonsts visdom.

Akupunktur-metoden har inte varit känd särskilt länge i Europa. Först år 1683 utkom en publikation avhandlande den kinesiska pulsen och akupunktursystemet, författad av en jesuitmissionär samt en läkare från Ostindiska Kompaniet. Än i dag tillhör detta verk de mest grundliga och sansade arbetena om akupunktur-systemet. Men inte förrän i början av innevarande århundrade började ett fåtal europeiska läkare att allvarligt befatta sig med akupunktur. Som väntat förblev de endast ett fåtal. Först under de senaste åren tycks intresset ha spridit sig.

Akupunktur är en svår käkekonst att lära. Mera exakt kan man säga att man kan lära den endast till en viss punkt. Den övervägande delen beror på

läkarens inneböende skicklighet och på hans händers känslighet. Dessa två egenskaper är en gudagåva liksom fallenhet för musik och skulptur. Men även de gudasända gåvorna är av ringa värde om dess ägare inte utvecklar dem genom praktik.

VAD ÄR AKUPUNKTUR? För den oerfarne läsaren ger ordet akupunktur strax en obehaglig känsla av en nål och ett stick. Det förhåller sig emellertid på följande sätt: Akupunktur-utövaren sticker in speciella, mycket fina nålar på särskilda, bestämda punkter i huden. Som ett resultat av en särskild teknik (praktik!) är detta nålstick knappt förnimbart. Gång på gång förvånas patienten över att nålarna redan stuckits in. De hade väntat sig något mycket värre.

Men i själva verket är nålarna inte den avgörande faktorn utan den exakta punkten var man inför dem. Det är på kunskapen om och upptäckten av mer än 800 punkter på kroppens hudyta, som den övervägande delen av akupunktur-systemets konst vilar. Detta påstående borde ha en lugnande effekt på läsaren, som strax inser att denna behandlingsmetod kräver en minutiös hud-examinering. Akupunktur tränar läkaren i ett utomordentligt praktiskt, ja, i ett förfinat, artistiskt nyttjande av sina händer. I detta finns den genuina österländska visdomen dold. Den som förståelsefullt önskar fatta detta borde läsa Eugen Herrigels underbara bok "Zen in der Kunst des Bogenschiessens" (Zen i bågskjutningens konst). Likaså Graf Dürckheims upplysande verk "Japan, oder die Kultur der Stille" (Japan eller den tysta kulturen).

Men vi står endast vid början av vår undersökning av akupunktur-systemet. Vid ett närmare studium träffar man på den ena överraskningen efter den andra. Denna uråldriga form av läkekonst ser på många ting i människan på ett mera väsentligt sätt. Våra vanliga medicinsk-tekniska formler spärrar ibland vägen till det väsentliga. Vi måste i många avseenden ändra våra tankevanor. Inte så att vi måste underkänna våra moderna landvinningar, utan så att vi förstår det väsentliga mera korrekt.

DEN KINESISKA PULSTEORIN Låt oss börja med ett av de svåraste kapitlen, dvs det system som benämnes "de fjorton kinesiska radial-pulserna". Ännu i dag är denna i hela Orienten vitt utbredda form av diagnos ett mysterium. Vi är oförmögna att fatta den i enlighet med våra dagars fysiologiska teorier. Den fordrar en oerhört utvecklad känslighet i fingrarna. Av denna anledning kan den vara mycket "subjektiv" och är därför ansedd som "vetenskapligt ohållbar". Men den existerar likväl. Fenomenet den kinesiska pulsdiosnosen har två distinkta kännetecken: Den är uråldrig och den anlitas över ett vidsträckt geografiskt område.

De fjorton kinesiska pulserna förnimmes - liksom vår puls - genom de båda radial-artärerna, men inte med ett finger utan med tre fingrar i bredd och, samtidigt, med två eller tre olika anpressningsgrader. På detta sätt kan tillståndet hos sex olika organ bestämmas av de tre fingrarna på radial-pulsen.

Även i det antika Kina var denna form av diagnos inte den enda. Den kinesiske läkaren företog ofta en noggrann observation av ansiktet, dess uttryck och färg, och särskild vikt fästes vid ögonen. Han utfrågade sin patient mycket grundligt och använde sig av en abdominal-diagnos. Abdomen, sade han, är "energins centrum". En läkare i våra dagar skulle inte heller enbart använda sig av exempelvis den kinesiska pulsdiosnosen, utan snarare foga den till andra och gängse förekommande diagnosmetoder.

Ibland kan emellertid denna pulsdiosnos dra uppmärksamheten till organ, vilka vi med våra moderna metoder inte upptäckt några defekter hos. Vi må kritisera denna pulsdiosnos så mycket vi vill, men det bör ge anledning till eftertanke, att den är förbunden med ett extremt delikat reaktions-system, dvs blodomloppet, vilket har en levande rytm, som arbetar oavbrutet och effektivt. Man finner mycket som från en "vetenskaplig ståndpunkt" ter sig skrattretande, men om man ansättes hårt - ofta från en djup inre instinkt - finner man att många av dessa ting inte är så skrattretande, trots allt.

Kärnan av den kinesiska pulsteorin är att den gör det möjligt att genom pulsens styrka och karaktär under varje känsligt finger bestämma, huruvida det motsvarande organet är utsatt för överfunktion eller underfunktion. Att känna till detta är sannerligen av stor betydelse inom ett antal terapeutiska tillämpningsområden.

DEN SÅ KALLADE "PERIFERISKA PULSEN" Inom akupunktur-konsten känner man till ytterligare en andra, låt oss säga kompletterande pulsdiagnos-metod. Denna skulle jag vilja kalla "den periferiska pulsen". I Kina är den kallad "den avslöjande pulsen". Varje organ äger en sådan puls, och jag anser den vara av vital betydelse. Den är belägen på olika punkter i kroppen där pulsådror passerar relativt nära huden och är därför förnimbar. Sådana punkter är huvudet, halsen, armarna och händerna, men även i ljumskvecket, knäveckan samt fötterna. Det är uppenbart att dessa blodkärl har en bestämd anatomisk och välkänd förbindelse med de interna organen. Om man jämför resultaten av en examinering av de fjorton radialpulserna med de periferiska, då träffar man ofta på likformigheter eller mycket slående supplementerande resultat.

En examinering av den "periferiska pulsen" leder till examineringen av många punkter på kroppsytan. Jag har redan antytt att jag betraktar denna undersökning som det absolut viktigaste inom akupunktur-systemet. Här har vi ett fält för ständig praktik, här finns möjligheten att penetrera det hemliga, underbart betydelsefulla innehållet hos varje enskild liten region av kroppen med dess inre förbindelselänkar. Men för ett fullständigt behärskande av denna konst är kännedom om reglerna nödvändig - och denna teoretiska kunskap om akupunktur-systemet är mycket svår att förvärva.

"YIN" och "YANG" I det antika Kina tänkte man ganska annorlunda om processerna i människokroppen, om hälsa och sjukdom, än den moderna läkevetenskapen. Människan existerade fullkomligt i rytmen av det rörliga liv, som omgav henne. Om vi reducerar detta till en kort mening, kan man säga att kinesen såg människan såsom styrd av de två mäktiga krafter, vilka också styr vår jord och vår himmel. Dessa krafter benämnde de "Yin" och "Yang". Yin betecknar mörker, kyla, fukt, inträngande mot centrum. Yang är kontrasten till detta: ljus, värme, torka, utstrålning från centrum. Dessa två krafter är också verksamma i människan. När de är i jämvikt är människan vid god hälsa, men om en av dem överbalanserar den andra i alltför stor utsträckning, då uppstår "sjukdom".

DE TERAPEUTISKA ANGREPPSPUNKTERNA Den terapeutiska attacken - den kinesiska läkningsmetoden - består i att återställa harmonin mellan dessa båda fundamentala krafter, eller att förhindra att disharmoni över huvud taget uppstår. Således är akupunktur i själva verket en mycket gammal och mycket betydelsefull form av hygien. Och av denna anledning är det helt logiskt att den kinesiske läkaren betaldes för de dagar patienten var frisk och inte för den tid han var sjuk.

DEN PRAKTISKA VÄGEN Att upprätthålla denna balans och att återställa den i händelse av sjukdom är en stor konst. Låt oss ge ett exempel: En person som i dag lider av sömnlöshet kan tvinga sig till sömn genom att ta tabletter. Alla vet att en sådan "behandling" är ur stånd att avlägsna den störning av jämviktsläget, som orsakade sömnlösheten. Den egentliga grunden till störningen är alltså inte avlägsnad. Man kan med lätthet föreställa sig att den inre orolighet som orsakas av oförmågan att sova kan tas som Naturens varning för en dold sjukdom under utveckling. Denna kan ligga antingen på det fysiska eller på det mentala planet. Vi agar inte ett barn när det skriker av hunger, men vi kväver utan hänsyn kroppens rop på hjälp.

Kroppen talar sitt eget tysta men likväl klara språk för dem som har öron att höra och ögon att se. Sömnlöshet är ett av de ständigt upprepade budskapen från kroppen, liksom t ex smärta och trötthet, såväl som elimineringsstörningar, brist på aptit, blekhet och många andra tecken. Men

låt oss återvända till vårt ämne: Hur kan då akupunktur avlägsna jämviktsstörningar på ett praktiskt sätt? För att klargöra detta, är det av vikt att förklara en del fundamentala fakta.

EN SINNRIG UPPTÄCKT: DET FINNS YIN- OCH YANG-ORGAN En av de mest sinnrika åskådningarna inom den

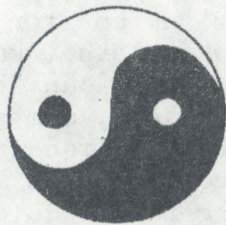
kinesiska läkekonsten är indelningen av människokroppens huvudorgan i Yin- och Yang-karakteristika. Ingen vet hur denna indelning under historiens gång framkom. I dag omnämnes den i alla tillgängliga textböcker om akupunktur såsom något självklart. Men den bör studeras mycket grundligt, ty i annat fall kommer man inte fram till någon slutsats. Säkerligen förutsåg kineserna det som vi i dag benämner "Synergismus", det harmoniska samspelet mellan vagus och sympatisk inom det vegetativa nervsystemet.

Det är av yttersta vikt att de håliga organen underkastas Yangs energiform. Man kan också säga att de är den organiska representationen av denna princip. Såsom håliga organ betraktar kineserna: magen, tunntarmen, tjocktarmen, gallblåsan. De håliga organen är rörliga (peristaltiska), aktiva, eliminerande (centrifugala).

De täta organen är under inflytande av Yin-energin, dvs de är massiva, "tröga", "mörka". De täta organen är: levern, njurarna, hjärtat, mjälten, bukspottkörteln och lungorna. Vi vet redan att justeringen av kroppens energibalans beror på i hur stor grad de håliga och de täta organen är i harmoni med varandra.

Kineserna kände också till kroppens värmereglering och tillskrev den vederbörligen Yang-kraften. Å andra sidan förband de Yin-principen med hjärtat, blodkärlen och de endokrina körtlarna, så långt de kände till dessa. Vi är vanda vid att betrakta hjärtat och blodkärlen som håliga organ, men inom akupunktur-systemet är de avsedda att vara koordinerade med blodet och är därför, liksom blodet, behandlade som Yin-organ. Blod är massa. Det rör sig inte av sig självt, men röres. Av vad? Vi säger i dag: Av hjärtat och blodkärssystemet. Och vilken kraft rör hjärtat? Det vet vi inte, därför att vi inte känner till vad Liv och livskraft är. Mest troligt är att "Liv" ej är vetbart.

"DEN KINESISKA MONADEN" Detta system kanske rymmer en hel del som verkar tråkande på lekmannen och ålderdomligt och obevisat för läkaren. Men, såsom redan framhållits, efter tålmodigt reflekterande finner man att detta system är grundat på den "intelligens" som finns inneboende i varje organ. Låt oss klargöra detta genom ett exempel. Levern anses tillhöra de "täta" organen och är därför ett "Yin"-organ. Den är ett stillsamt, massivt organ av en mörk färgton. Levern innehåller mycket vätska men är inte fullständigt ett Yin-organ, ty ehuru stillsam, är ett hemligt liv aktivt i den. Detta är det "mindre Yang" som förefinnes i leverns "större Yin". I varje Yin-organ förefinnes således något litet Yang, och i varje Yang-organ något litet av Yin. Detta har den kinesiska visdomen representerat med den kinesiska monadens symbol:

Gammal symbol för yin och yang. Den används inte i moderna medicinska läroböcker, men lagen om yin och yang är fortfarande aktuell inom dagens kinesiska medicin. Den svarta delen representerar yin och den vita yang. Inom yin finns det yang och tvärtom. Dessa motverkande krafter bildar en helhet. Den svängda linjen visar att det inbördes förhållandet mellan yin och yang är föränderligt.

Man kan också betrakta denna symbol som en bildlik framställning av Einsteins relativitetsteori.

Än mera förvånade blir vi när vi får höra att levern - denna stora underjordiska fabrik - ansågs vara "säte för det omedvetna". Varför kunde det inte ligga något av en sanning i detta påstående? Vi vet att om man skadar leverns funktion, kan man orsaka en "dyster" stämning och en disposition för bekymmer och sorg. Ångest, sorg och vrede kan omvänt också skada levern (även gallblåsan). Det har ännu inte fastställts i hur stor grad "kvävd ilska" är ansvarig för bildandet av gallsten. Det visaste uttalandet rörande dessa problem finner vi i Paracelsus' bok De Tartariska Sjukdomarna.

Det måste än en gång framhållas att utforskandet av det omedvetna borde koncentreras till organisk funktion snarare än till den därmed sammanhängande mytologin. Människan är en kropp med en själ och inte ett uppslagsverk. I många fall kan därför grundorsaken till psykiska sjukdomstillstånd härröra från skadade organ liksom, omvänt, en organisk defekt ofta beror på ett psykiskt handikapp. Hur intimt är inte kropp och själ beroende av varandra. Detta måste vara mera ursprungligt än den medvetna tankeakten, vilken kan säga till sig själv: Jag är bekymrad, jag känner vällust, jag är upprymd. Det måste vara något levande, något likt ett minne av ett tillstånd i vilket vi var oförmögna att föreställa oss, att kropp och själ kunde särskiljas.

EN ANDRA SINNRİK UPPTÄCKT Kineserna kände alltså till att man inte kan behandla ett organ utan att på samma gång beröra psyket. Vi kommer nu in på en annan av den kinesiska läkekonstens sinnrika upptäckter. Man observerade att de inre sjukdomarna uttryckte sig på kroppens yta, dvs på och genom huden. Upptäckten av sambandet mellan de inre organen (och därvid också psyket) samt huden, är resultatet av en briljant iakttagelse av naturens arbetssätt och är en av den kinesiska läkekonstens största landvinningar. Det bör ha funnits tusentals kinesiska läkare, som under många århundraden studerade människan med en aldrig sinande tålmodighet, innan det system vi kallar "akupunktursens fjorton meridianer" kan ha utvecklats.

Dessa meridianer är grundligt uttänkta, de är osynliga "vägar", verkliga spår, över vilka organen rapporterar förändringar från kroppens inre djup till ytan. Vi kan nu också förstå varför dessa meridianer med deras motsvarande organ är indelade i Yin- och Yang-meridianer. Ännu i dag kan vi med lätthet föreställa oss hur upptäckten av dessa vägar tillkom. Det måste ha förhållit sig på samma sätt i akupunktursens primitiva begynnelse, som när vi i dag känner smärta, ty "ofrivilligt" fattar vi, pressar eller masserar vi den ömmande kroppsdel. Senare noterade man vissa ständigt återkommande smärtsamma punkter, och samtidigt observerade man sambandslinjer mellan dem och de inre organ som misstänktes vara sjuka.

Det fordrades inte det tjugonde århundradets specialiserade läkevetenskap för att se att läpparna ofta blånade vid hjärtåkommor, att pulsens hastighet förändrades, att ödem uppstod i fötterna och att smärta förnams på båda armarnas innersidor; eller att vid gallblåsebesvär smärta uppstod i höger sida av den övre bukregionen, i fötterna och i höftlederna, samt att symtom över höger öga kunde upptäckas. Alla dessa symtom observerades i antika tidevarv och delvis bättre än i dag, då vurmen att mäta allt med apparater fördunklar synskärpan när det gäller de enkla fenomenen i livet. Mänsklighetens åkommor har i grunden alltid varit desamma, endast namngivningen av dem och behandlingsmetoderna har under tidernas lopp förändrats.

Akupunktur-systemet framstår nu säkert klarare för oss, när vi har bekantat oss med dess väsentligheter. Kunskapen om dess förfinade teknik, sambandet mellan meridianerna och punkterna samt deras kombinationer antyder den långa väg, som akupunktur-utövaren måste färdas om han önskar utveckla sig från kunskap till praktik, från lärling till mästare.

OLIKA FORMER AV AKUPUNKTUR Som redan nämdes i början använder man sig inom den klassiska akupunktur-formen av fina nålar (silver, guld, även stål) vilka införes på bestämda punkter i huden.

Man hör ofta från europeiska läkare, att detta inte är något anmärkningsvärt. Ett sådant obetydligt nålstick är praktiskt taget utan betydelse. Läkaren av i dag ger injektioner dagligen, men där beror det inte på nålen utan i första hand på de medikament som brukas.

Våra dagars injektionsnålar har framställts enbart för läkemedlens skull. Ingen som helst betydelse fästs vid nålsticket. Vanligen ges injektioner på två sätt; intravenöst i en åder i armen eller intramuskulärt i en muskel i bakdelen. Vi känner alla till detta. Men de mångsidiga fenomen som ett enda nålstick kan orsaka i kroppen, har den moderna läkevetenskapen observerat i mycket ringa utsträckning, och dess uppmärksamhet har i alltför hög grad koncentrerats till läkemedlen. Detta har naturligtvis både sina för- och nackdelar.

Medikamenter har i alla tider upptagit en viktig del av den medicinska vetenskapen. Men det var förunnat kineserna att också upptäcka betydelsen av kroppsytan för en terapi, som hade en mångfald stimulansmöjligheter i förening med en mängd medicinska remedier. De stack inte bara in nålar i huden utan brände också så kallade "moxas" på särskilda områden av huden. Vidare hade de en unik form av massage.

Genom ett intelligent bruk och en förbättring av massagen, och genom upptäckten av hudens "segment" (segmentterapi), har vi i dag en mycket större förståelse för akupunkturens möjligheter än i forna tider.

Segmentterapin går ut på att man gör små märken på särskilda områden av huden genom att injicera en speciell drog, ibland endast luft. Detta är varken mer eller mindre än omedveten akupunktur. Man noterade också att inte endast drogerna utan även den plats där de injicerades var av betydelse. Således var det också en fråga om det ofta brukade ordet "fackkunskap".

Personligen värderar jag akupunktur utan nålar lika högt som med nålar, därför att jag anser att det inte finns något bättre remedie, inget mera delikat instrument än en läkares händer. Akupunktur utförd med händerna består av en särskild meridian- och punkt-massage, genom vilken man utan tvivel kan utöva ett direkt inflytande på de inre organen. Det fordras en finstämd beröring, är av praktik och stort tålamod från läkarens såväl som från patientens sida.

Det är intressant att notera, att man under mesmerismens senare skede utförde de magnetiska strykningarna genom en direkt kontakt med huden, dvs som en slags massage. De riktningar i vilka händerna fördes motsvarade i många fall akupunktur-systemets meridianer. Man märker att en terapies väsentligheter alltid är desamma; endast namnen förändras i enlighet med den uppfattning vi har av sjukdomen vid skilda tidsepoker.

AKUPUNKTUR OCH HOMEOPATI Det är därför uppenbart att akupunktur-systemet borde kombineras med den moderna terapeutiska tekniken. Och varför inte? Det är inte fråga om att odla akupunktur som ett antikt museiföremål. Vi lever inte i medeltidens Kina eller i Kina före Kristi födelse. Om akupunktur-systemet besitter en genuin, värdefull och vital kvalitet, då kan det anpassas till vilken som helst tidsperiod och kan med framgång kombineras med varje vettigt läkemedel och anpassas till varje värdefull teknik. Vi har endast ärvt ett uråldrigt system av verkligt värde om vi utvecklat det enligt senaste rön.

Liv är utveckling, förändring. Den kinesiska läkekonstens filosofi lär mer än något annat idén om den ständiga förändringen. Det nya föråldras och det gamla förnyas. Ett fint exempel på detta ges av en händelse inom homeopatins historia. Omkring år 1880 iakttog en homeopatisk läkare vid namn Weihe, att vissa delar av huden utsattes för smärta vid vissa sjukdomar. Dessa områden av huden namngav han efter det särskilda läkemedel, som indikerades för sjukdomen i fråga och benämnde dem till exempel digitalis-punkter, lachesis-punkter eller grafit-punkter.

Den franske läkaren och akupunktur-utövaren dr de la Fuye observerade också detta när han åtog sig att jämföra Weihe-punkterna med akupunktur-punkterna. Han fann att ett visst antal av dessa punkter sammanföll exakt

med varandra. Således kombinerade la Fuye akupunktur med homeopati. Han namngav systemet "homeosiniatrie".

Det riktiga och sanna förhållandet mellan akupunktur och homeopati har emellertid en djupare bas än Weihe's punkter. Först och främst har båda dessa kurativa system uppkommit oberoende av varandra, men båda inser den stora betydelsen av den sjukes symtom. Dessa symtom är den levande kroppens språk.

Man bör inte underskatta dem, de bör ej heller överskattas. Den moderna läkevetenskapen föredrar kemiskt-fysiska examineringsmetoder. Den frågar ut kroppen om detaljer - och ofta förstår den inte dessa korrekt, ty kroppen svarar ofta i invecklade mönster och inte i enstaka bilder. Ett träd ger äpplen men inte så och så många viktenheter av socker, juice, cellulosa eller vitaminer. Äpplen är snarare naturliga enheter. Vi kan analysera men aldrig syntetisera dem. Vi bör inte prisa de fysio-kemiska svaren från kroppen i alltför ringa grad, men heller aldrig för mycket. När människans organism säger: "Mitt blodtryck är för högt", då manifesterar sig detta i symtom av huvudvärk, yrsel, öronsus, synrubbingar och nedsättning av tankeförmågan. Den kan inte säga: "Jag har ett blodtryck på 250/150." Detta kommer vi fram till genom mätning. Läkaren måste ta hänsyn till båda sammanhang, dvs mättningsresultaten och symtomen.

Den första samhörighetspunkten mellan akupunktur och homeopati ligger i hänsynstagandet till symtomen. En andra punkt finner vi i terapin. Båda systemen arbetar med minimal stimulans. Denna verkar långsamt men har en långtgående effekt. Den påverkar konstitutionen och är oskadlig samt helt i samklang med naturens processer.

Av dessa två skäl kompletterar homeopati och akupunktur varandra på ett underbart sätt. Konsten av en kombinerad homeo-hud-terapi består i att utveckla lämpliga remedier för symtomen och på samma gång ge den passande hudbehandlingen åt det störda området av undertryckt energi.

ETT PRAKTISKT EXEMPEL Många personer lider av cirkulations-störningar beroende på deras stillasittande levnadsvanor. Ett ständigt stillasittande, vanligen i dålig atmosfär, reducerar bröstorgans och diafragmans andningsrörelser. "Sittaren" har en grund andning. Som en ytterligare olycklig omständighet röker han ofta, och en försämring av kroppens syre ("desoxybios") uppstår därvid. Därför måste vi varna: Dåligt ventilerade celler löper risk för cancer. När diafragman knappast rör sig, uteblir den normala andningsmassagen praktiskt taget. På grund av otillräcklig rörelse av benen och, framför allt, sammanpressandet av höften och höftlederna (och därmed också de näraliggande blodkärlen), äger en blodträngning av de lägre extremiteterna rum. Konsekvenserna, observerade uppfraån och nedåt, är: skadegörelse på leverns celler, matsmältningsstörningar (främst förstoppning), hemorrojder, åderbräck, ödem, kalla fötter och ben samt benröta.

Detta symtomkomplex, som inträffar med många modifikationer, kan exempelvis påverkas i gynnsam riktning med homeopatiska remedier för bindväven, blodkärlen och levern. Resultaten visar sig emellertid tidigare om man samtidigt, i enlighet med akupunktursystemets principer, behandlar de punkter som har ett speciellt samband med kärlsystemet och med själva levern. Den kinesiske läkaren skulle här säga att Yin-principen var dominerande (Yin-organen, vars meridianer är särskilt relaterade till benen, är: levern, njurarna, mjälten och bukspottkörteln).

Dessa punkter är delvis belägna över de viktiga blodkärlen samt över nervbanorna för blodtillförseln och benens rörlighet, men de är också betydelsefulla för blodtillförseln till benen, mjälten och njurarna. Man kan nästan säga att några av punkterna utövar en slussfunktion. (I antikens medicinska skolor i Kina demonstrerades blodcirkulationen såsom ett mycket sinnrikt pumpsystem). Enstaka stick, massage eller mindre injektioner på dessa punkter kan förändra sjukdomsbilden till det bättre på kort tid. En grundlig förbättring av ogynnsamma arbets- och levnadsförhållanden avrundar behandlingen.

"HARMONISERING" AV NERVSYSTEMET Många läkare kommer inte alls att gilla denna term. Jag ska förklara hur jag kom på den. Från vad som redan sagts framgår hyr ytterligt lämplig en grundligt förstådd och samtidigt modern akupunktur är som en basisk terapi eller som en kompletterande behandling. Det har bevisats i praktiskt arbete att akupunktur är i stånd att förändra kroppens reaktionsförmåga. Vi vet att beprövade remedier ofta varit verkningslösa. Tydligen har nervsystemet i dessa fall varit i ett tillstånd av nedsatt reaktionsförmåga. Genom att applicera en form av delikat stimulans på nervsystemet, kan en slags sensibilisering uppnås och där igenom också en bättre reaktion på läkemedel. Ett enkelt exempel: Den främste musikern kan inte frambringa god musik om strängarna på hans instrument är ostämda. Detta är vad akupunkturbehandlingen försöker göra med människokroppen. Dess ändamål är att på "korrekt" väg försöka harmonisera nervsystemet. Detta kan emellertid endast möjliggöras genom tillämpande av minimal stimulans.

AKUPUNKTUR OCH SEGMENTTERAPI Det hittills största intresset för akupunktur påträffar man inom den gren av medicin som kallas "reflex-zon-terapi". Denna form av terapi är baserad på en upptäckt som, inbegripande nervstrukturen, går ut på att det finns vissa områden (segment) av huden vilka - såsom uttrycksområden för de inre organen - är av stor betydelse. Således finns det segment lydande under hjärtat, levern, njurarna, inälvorna, magen, etc. Dessa segment blir hyperkänsliga mycket snart efter begynnelsen av en inre sjukdom och blir senare också smärtsamma. Denna diagnostik är för de ännu inte "objektiviserade" tidigare stadierna av en sjukdom, av mycket stor betydelse.

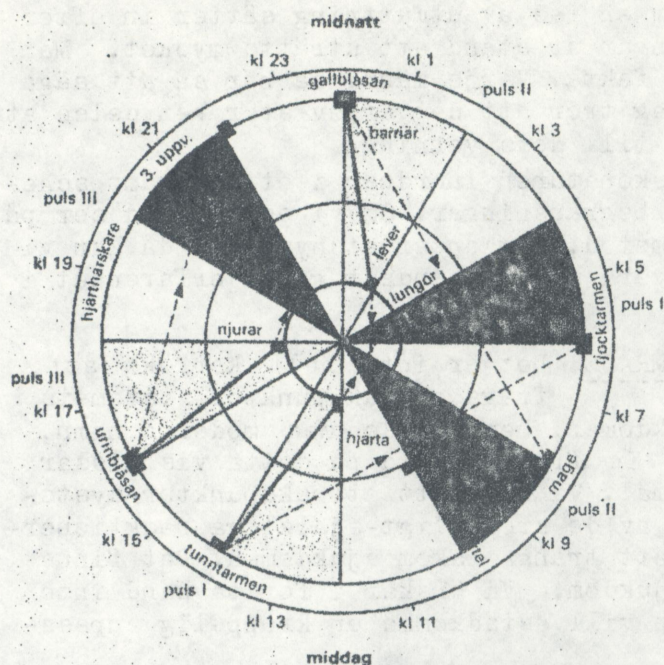
Akupunktur förstorar och utsträcker denna moderna reflex-zon-terapi tack vare dess erfarenheter sedan antiken, dess högt differentierade kunskap om människokroppens yta, samt genom dess revolutionerande uppfattning om vad modern läkevetenskap kallar "reflex".

Låt oss försöka förstå denna uppfattning något tydligare.

"ENERGICIRKULATIONEN" Även gamla idéer kan bli revolutionerande när tiden är mogen. Rent allmänt kan man säga att kroppen reflekterar varje stimulans. Om vi observerar en enskild stimulans kan vi tala om en enskild reflex. Men under livets lopp har vi att handskas med oupphörligen förändrade stimuli. Vi är alltid underkastade upprepade, aldrig upphörande, fint graderade konsekvenser genom en mångfald stimulans av föda, väder, ljus och psykiska intryck. Allt detta äger rum i en slags cirkelformig rörelse från morgon till kväll, från vår till höst, från ungdom till ålderdom. Dessa stimuli åstadkommes i form av upprepade cykler. Är det då så tokigt att föreställa sig att även vår kroppslig-själsliga energi, som kontinuerligt uppväcks av dessa stimuli, rör sig på ett cirkelformigt vis?

Det klassiska exemplet, eller prototypen av alla cirkelformiga rörelser i kroppen, är blodomloppet. Men vi bör inte betrakta detta i en alltför isolerad betydelse. Kan man inte också tänka sig, att de vävnader och organ som mottar sin näring genom blodet, och de processer som äger rum inom dem, fortskrider i cykler om dagar och årstider? Kineserna måste ha tänkt på detta sätt då de formulerade den tredje skarpsinniga idén inom sin läkekonst, dvs att organen i vår kropp har, i den periodiska cykeln av dag-och-natt-enheter, helt bestämda tider för vila (ackumuleringsfas) och för arbete (elimineringsfas). Det sinnrika i denna tankebana vilar inte på dess spekulativa skönhet, utan på att den framkommit genom människans observationsförmåga.

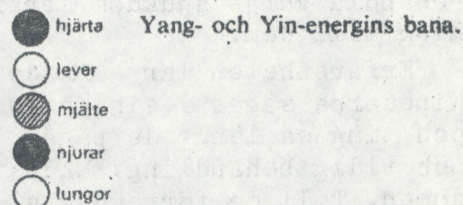
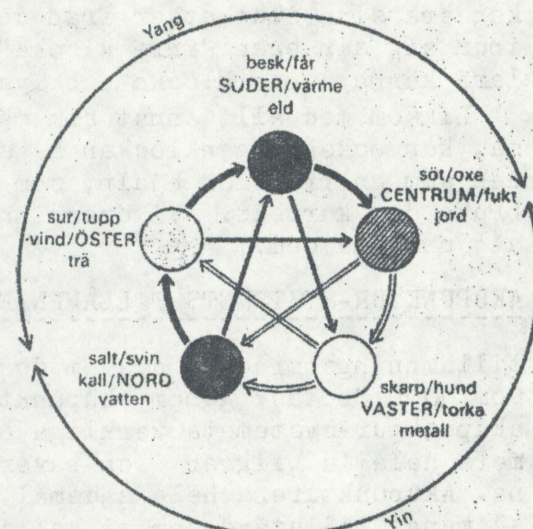
DEN KINESISKA ORGANKLOCKAN Kineserna konstruerade en 24-timmars klocka, från vilken kunde avläsas perioderna av vila och aktivitet hos kroppens olika organ. De uttryckte det enligt principen att energi cirkulerar genom ett organ varannan timme. Det är emellertid en gåta hur de med sina enkla observationsmedel var i stånd att lokalisera de "korrekta" två timmarna för varje organ. Dessa benämndes "organens maximum tid" (OMT). Betrakta denna klocka i nedanstående illustration:

De 14 kinesiska pulsarna, deras placering vid handlederna, energins cirkulation och organens samband med varandra.

1 till 3 levern

3 till 5 lungorna, osv.

När vi ser att tex tjocktarmen har sitt organs maximumtid på morgonen mellan klockan 5 och 7, kan vi lätt föreställa oss skälet för denna klassificering. Vid denna tidpunkt är tjocktarmen i sin största tömningsfas. Från detta kan vi redan dra den terapeutiska slutsatsen, att mellan kl 5 och 7 på morgonen reagerar tjocktarmen särskilt snabbt på "purgativ" behandling. Vi kan applicera ett sådant betraktelsesätt på varje organ.

Många gånger kommer vi att kunna bekräfta den kinesiska organklockans tillförlitlighet från vår egen erfarenhet. Modern rytmforskning har utarbetat ett imponerande antal exakta mätningar rörande organens rytm, vilka i stor utsträckning sammanfaller med de kinesiska observationerna. När vi jämför samtliga dessa iakttagelser utan förutfattade meningar och själva kontrollerar dem genom praktisk tillämpning, då har vi i våra händer en mycket värdefull diagnosmetod. I denna metod ligger möjligheten att bestämma symtom som framkommer vid ett särskilt klockslag, enligt sambandet till ett särskilt organ. När en patient exempelvis säger att han vaknar nästan varje natt mellan kl 1 och 3, är detta en fingervisning på att levern har en störd funktion. Vi bör därför underkasta detta organ en närmare undersökning.

Särskilt värdefull är organklockan för en korrekt klassificering av smärta. Vi är medvetna om den stora betydelse, som t ex homeopatin tillerkänner de många slagen av smärta. Ni har här möjlighet att dra en slutsats från det klockslag en smärta uppstår och från vilket organ det härrör. De flesta vet att gallblåsekolik vanligen äger rum nattetid. Organklockans maximumtid för gallblåsekolik är mellan kl 11 och 1 på natten.

Akupunktur-utövaren kan inte bara dra vissa slutsatser från organklockan utan har också i denna en god indikator på tidpunkten för intag av läkemedel (särskilt homeopatiska). Då organklockan är indelad i dag- och natt-halvor, är vi i stånd att sammanlänka assimileringfunktionen med natthalvan och elimineringsfunktionen med daghalvan. Att känna till detta är förvisso av största vikt vid intagandet av läkemedel som framkallar eliminering och främjar näringsprocessen.

Läkaren måste vidare också hålla ett särskilt öga på "övergångstimmar", varunder övergången från daghalvan till natthalvan äger rum. Dessa övergångstimmar är krisperioder. Det är en gammal medicinsk erfarenhet

att de flesta dödsfall inträffar på grund av minskat blodtryck och reducerad hjärtfunktion. Vi vet också att en fas av utmattning sätter in efter middagsmålet, då individen vanligen är ur stånd att uträtta mycket. Man kan dra sina slutsatser från dessa fakta. Varje människa bär så att säga inom sig sin egen "inre klocka". Jag tror att det är av stor betydelse att lära känna denna klocka och lyssna till dess varning.

Liksom med allt annat som människonaturen inordnar i ett bestämt schema, kan också organklockan ha sina begränsningar. Om vi emellertid ser på den som en praktisk hjälp, som en metod, som en arbetshypotes, då kan vi bruka den korrekt. Vi övervinser våra misstag endast genom erfarenhet i att undvika dem.

AKUPUNKTUR-SYSTEMETS TILLÄMPNINGSOMRÅDE Det är inte helt korrekt att fråga om "akupunktur-systemets tillämpningsområde", dvs om de sjukdomar, betecknade med moderna namn, som kan "botas" genom akupunktur. En fråga ställd på detta vis missar akupunktur-systemets verkliga ändamål. Vi har sett att akupunktur-systemets hela idé ligger i en påverkan av de kroppsligt-själsliga reaktionerna. Akupunktursens hela ändamål är att tränga bakom sjukdomen. Det finns så många tillstånd som vi kallar sjukdom. Vi önskar i första hand inte behandla varje sjukdom separat utan vill åstadkomma en kroppslig anpassning till dem.

Erfarenheten lär att detta sker lämpligast vid en sjukdoms början. Kineserna säger i sin gamla visdomsbok "I Ching": "Man kan förändra saker och ting så länge de pågår." Akupunktur siktar alltså mot tidig diagnos och tidig behandling. Endast i andra hand betraktar man den "mogna" sjukdomen. Till de förra hör alla de former av sjukdomar som vi betecknar som "funktionella"; med ringa förändringar i vävnaderna och andra åtföljande störningar. Att behandla en perforerad blindtarm eller en hjärtinfarkt med akupunktur vore ett grovt misstag. Men de många fallen och formerna av hudåkommor, nervvärk samt reumatiska besvär, migrän, astma, funktionsstörningar hos urinblåsan och njurarna, gallblåsebesvär, funktionsrubbingar hos magen och inälvorna, erbjuder ett brett arbetsfält för akupunktur-systemet. Dessa otaliga vardagsbekymmer är, i motsats till de allvarliga organiska åkommor som fordrar klinisk behandling, i stor majoritet. De bestämmer vårt dagliga tillstånd, vår förmåga att uträtta saker och ting. De förebådar också värre ting, är varningssignaler för kommande sjukdomar, och detta bör vi alltid hålla i minnet.

Här har akupunktur-systemet sitt berättigande och sitt arbetsfält.

NÅGRA AVSLUTANDE TANKAR Behandling med akupunktur förutsätter ett visst mått av lugn och balans. Det är inte bara fråga om att syssla med kroppsytans palpation, att känna pulsen, att utfråga patienten, att sticka in nålar eller att utföra en särskild massage. Akupunkturbehandlingen är ingen "magi" utan en utmaning till ens grundlighet och humanitet. Det finns behandlingsmetoder vilka man varken kan beteckna som individuella eller såsom svarande till människans värdighet. Akupunkturbehandlingen särskiljer sig genom ett intensivt sökande i patientens hela natur. Man kan säga att det inte finns någon smärta, inget symptom som är så obetydligt att det inte kan tas i beaktande av en läkare. Människans organism har ibland en hög röst, ibland en mild, nästan hjälplös röst.

Låt oss än en gång erinra oss, att kineserna avsåg något universellt, nästan gudomligt, med "energi". Arbetet med denna energi inom människan, dvs hennes livsenergi, och insikten om dess mysteriösa sammanlänkning med organen, med tankelivet och med Tiden, måste om och om igen ge oss en känsla av under och vördnad.

- - - - -

LITTERATUR: Akupunktur. Yeung Lai Yin, Forum, Lund 1973.

Kinesisk läkekonst. Georges Beau, Gebers, Sthlm 1973.

Zen i bågskjutningens konst. Eugen Herrigel, Berghs, Malmö -75.

(Zen-boken reas våren -78 för 12:- hos bokh. Vattumannen, Drottning 12, Sthlm).